

УДК 81'367.4=162.2.122.10

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/54-1-46>**Оксана МАКСИМ'ЮК,***orcid.org/0000-0003-1963-6165*

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри сучасної української мови,

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

(Чернівці, Україна) *o.maksymiuk@chnu.edu.ua***Іванна СТРУК,***orcid.org/0000-0002-9883-8818*

кандидат філологічних наук,

асистент кафедри сучасної української мови,

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

(Чернівці, Україна) *iv.struk@chnu.edu.ua*

ПЕРИФРАЗОВІ НОМІНАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ЕМОЦІЙНО-ОБРАЗНОГО ВИСЛОВЛЕННЯ ДУМКИ: ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті проаналізовано на засадах лінгводидактичного підходу роль перифрази у виробленні в школярів уміння емоційно виражати думки. Закцентована увага на важливості поглибленого вивчення цієї теми під час позакласної роботи в шкільній неперервній мовній освіті загалом. Актуальність дослідження зумовлена відсутністю вичерпного опису лінгвістичного статусу перифрази та рекомендацій щодо вивчення її в закладах загальної середньої освіти під час позакласної роботи в умовах оновленого освітнього процесу.

Метою статті було звернути увагу вчителя-словесника на перифразу як засіб вираження емоційно-образної думки в лінгводидактичному аспекті.

У дослідженні подано низку методичних рекомендацій щодо вивчення перифрази в умовах позакласної роботи, а саме: учитель-словесник повинен зосередити увагу учнів на паралельному функціонуванні перифрастичних зворотів і фразеологізмів, а також на різниці між ними, вказати на джерела виникнення перифраз, розкрити механізми утворення перифраз і значення, якого вони набувають внаслідок цього процесу, звернути увагу учнів на те, що в основі перифрази лежить метафора – переосмислення прямого значення слова або групи слів, наголосити, що значення перифрастичного звороту реалізується лише в контексті (на відміну від більшості фразеологізмів), акцентувати увагу й на тому, що перифрастичний зворот характерний для всіх функціональних стилів, але найповніше він виявляє свої образно-експресивні можливості в мові художньої літератури та публіцистики.

Практична частина дослідження представлена низкою завдань, які можна запропонувати для поглибленого вивчення перифрази під час позакласної роботи в закладах загальної середньої освіти в умовах оновленої освітньої парадигми та з метою підготовки до підсумкової атестації у випускних класах.

Висновкові положення дослідження засвідчують, що відомості про перифразу, опрацьовані на заняттях з позакласної роботи, допоможуть учням глибше усвідомити виражальні можливості слова, повніше засвоїти лексичне й фразеологічне багатство української мови.

Ключові слова: перифраза, перифрастичний зворот, оцінна функція, оцінний засіб, емоційно-образне висловлення, сучасний освітній процес.

Oksana MAKSYMIOUK,*orcid.org/0000-0003-1963-6165*

PhD of Philology, Professor;

Associate Professor at the Department of Modern Ukrainian language

Yuriy Fed'kovych Chernivtsi National University

(Chernivtsi, Ukraine) *o.maksymiuk@chnu.edu.ua***Ivanna STRUK,***orcid.org/0000-0002-9883-8818*

PhD of Philology, Professor;

Assistant at the Department of Modern Ukrainian language

Yuriy Fed'kovych Chernivtsi National University

(Chernivtsi, Ukraine) *iv.struk@chnu.edu.ua*

PERIPHRAISIS AS A MEANS OF EMOTIONAL AND IMAGINARY EXPRESSION OF THOUGHT: LINGUISTIC AND DIDACTOC ASPECT

The article analyzes the role of paraphrase in the development of schoolchildren's ability to express thoughts emotionally on the basis of the linguistic and didactic approach. Emphasis is placed on the importance of in-depth study of this topic during extracurricular work in school continuing language education in general. The relevance of the study is due to the lack of a comprehensive description of the linguistic status of the periphrasis and recommendations for its study in secondary education institutions during extracurricular work in the conditions of the updated educational process.

The purpose of the article was to draw the attention of the lexicographer to the periphrasis as a means of expressing emotional and figurative thought in the linguistic and didactic aspect.

The study presents a number of methodological recommendations regarding the study of periphrasis in the conditions of extracurricular work, namely: the lexicographer should focus students on the parallel functioning of periphrastic phrase and idioms, as well as on the differences between them, point out the sources of periphrasis, reveal the mechanisms of periphrasis formation and meaning which they acquire as a result of this process, to draw students' attention to the fact that the basis of a periphrasis is a metaphor - a reinterpretation of the direct meaning of a word or a group of words, to emphasize that the meaning of a periphrasis inflection is realized only in the context (unlike most idioms), to emphasize attention to the fact that the periphrastic phrase is characteristic of all functional styles but it most fully reveals its figurative and expressive possibilities in the language of fiction and journalism.

The practical part of the research is represented by a number of tasks proposed for in-depth study of periphrasis during extracurricular work in secondary education institutions in the conditions of the updated educational paradigm and for the purpose of preparation for final certification in graduation classes.

The conclusions of the study prove that the information about periphrasis developed in extracurricular activities will help students to better understand the expressive possibilities of the word and learn the lexical and phraseological richness of the Ukrainian language.

Key words: *periphrasis, periphrastic phrase, evaluative function, evaluative tool, emotional and figurative expression, modern educational process.*

Постановка проблеми. У науковій літературі немає єдиної думки про те, предметом якої галузі мовознавчої науки є перифрази. Так, М. Коломієць, Є. Регушевський розглядають явище перифрази в лексикології, М. Шанський, О. Юрченко – у фразеології, Г. Удовиченко, І. Гальперин, І. Кобилянський – у синтаксисі. На думку В. Зайцевої, недостатня чіткість у потрактуванні сутності перифрастичних одиниць зумовлена тим, що деякі мовознавці не диференціюють поняття «перифрастична мова» і «перифраза», тобто не проводять межі між здатністю мови виражати те саме чи схоже значення різними засобами, з одного боку, і конкретними мовними одиницями, що функціонують у текстах і мають відповідну логіко-психологічну основу, образну семантику і відповідну структуру, – з іншого (Зайцева В. В.: 2010, с. 79).

Потребують також ґрунтовнішого дослідження категорійні та структурні особливості перифрази. Так, наприклад, І. Кобилянський, О. Кожин вважають, що найменшою одиницею, за допомогою якої може виражатися перифраза, є словосполучення, а Є. Регушевський та Н. Сологуб схиляються до думки, що перифраза може бути виражена як словосполученням, так і словом. Важливим також, на нашу думку, є й витлумачення перифрази в шкільному курсі української мови, оскільки це мовне явище є в переліку питань на ЗНО, а окремою темою для вивчення не визначено програмою

з української мови в ЗЗСО, тому ми спробуємо окреслити деякі дидактичні аспекти подачі цього матеріалу під час позакласної роботи в умовах безперервної мовної освіти, оскільки вважаємо, що сучасний учитель має професійно зростати в інноваційному освітньо-науковому середовищі, що спонукає до професійного поступу й вмотивованості бути цікавим учневі.

Аналіз досліджень. Мовні розвідки вітчизняних та зарубіжних учених були спрямовані на різнобічне вивчення аспектів перифрази: визначення лінгвістичного статусу перифрази в системі номінативних і стилістичних засобів мови (Ш. Баллі, В. Виноградов, Д. Вовчок, І. Гальперин, Л. Жулинська, І. Кобилянський, О. Кожин, Г. Моложай, Л. Синельникова, А. Юрченко, та ін.); структурно-граматичні особливості перифраз (В. Григор'єв, М. Коломієць, П. Колосов, М. Пилинський, О. Пономарів, Є. Регушевський, А. Свашенко, Н. Сологуб, О. Юрченко та ін.); особливості функціонування перифрастичних зворотів у текстах певного функціонального призначення (Г. Євсєєва, С. Комарова, Я. Макарова, М. Пилинський, Г. Солганик, І. Соколова, Г. Томіліна, та ін.); особливу увагу останнім часом дослідники приділяють функціонуванню перифрази в публіцистичному стилі (М. Степаненко, Ю. Макарець, Л. Підкамінна та ін), зокрема цікавою в медійному плані є колективна праця

науково-педагогічних працівників і студентів кафедри журналістики Національного авіаційного університету «Словник медійних перифразів ХХІ століття» (5). У ньому зібрано яскраві перифрази медійної сфери соціальної комунікації ХХІ ст., а також творчі спроби майбутніх журналістів.

Однак, незважаючи на пильну увагу до перифрази як мовної категорії, проблема аналізу перифрастичних зворотів як засобу вираження оцінності в сучасних текстах різних рівнів та методика вивчення цього мовного явища в ЗЗСО зокрема потребує ґрунтовнішого вивчення.

Метою статті розглянути перифразу як засіб вираження емоційно-образної думки в лінгводидактичному аспекті.

Виклад основного матеріалу. Значну роль у виробленні в школярів умінь емоційно виражати думки може відіграти опрацювання на позакласних заняттях у випускних класах та з метою підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання такого засобу образності, як перифраза. Серед виражальних засобів мови (метафора, епітет, порівняння, гіпербола, фразеологічний зворот та ін.) їй належить помітне місце. І. Кобилянський перифразою називає метафоризоване сполучення слів, яке має одну чи кілька рис предмета, ознаки, дії, слугує засобом їх образно описової характеристики і є контекстуальним синонімом до слова, яке є основним їх найменуванням (Кобилянський І. Ю.:1986, с. 51). Наприклад: *Тихо-тихо стікає на землю зерно – перестояні сльози стенів, тихо-тихо бредуть на схід солдати, прислухаючись, чи, не подасть десь зцілюючого голосу вода* (М. Стельмах). Саме такого погляду будемо дотримуватись і ми у своєму дослідженні.

Поняття про перифразу за шкільною програмою учні спеціально не вивчають, вони ознайомлюються лише з окремими перифрастичними зворотами в процесі вивчення фразеологічного багатства мови. Тому заняття лінгвістичного гуртка доцільно розпочати вступним словом. Увагу учнів слід звернути на те, що поряд з фразеологізмами, які є стійкими одиницями мови (типу *альфа і омега, зарубати на носі, через терни до зірок*), широко вживаються й перифрастичні звороти (*співачка досвітніх огнів* – Леся Українка; *корабельний край* – Миколаїв; *серце України* – Київ; *солоня роса* – сльози; *люди в білих халатах* – лікарі, *сталеві воїни* – захисники Азовсталі). Перифрази, хоча й близькі до фразеологізмів, але ними ще не стали й не входять до фразеологічних словників.

Учитель-словесник повинен розкрити механізми утворення перифраз і значення, якого вони

набувають внаслідок цього процесу. Також необхідно звернути увагу учнів на те, що в основі перифрази лежить метафора – переосмислення прямого значення слова або групи слів, наприклад: *Доки ще Україна Словом святим жива, І Матвієнко Ніна – Янгол земний – співа!* (З журн.). Є. Регушевський підкреслює, що більшість перифраз виникає на метафоричному ґрунті. Проте, на його переконання, не слід плутати метафору із перифразою. Дослідник зазначає: „Метафори – це явище поезики художнього твору, а перифрази – специфічне явище лексикофразеологічної системи мови” (Регушевський Є. С.:1984, с. 41).

Перифраза – це сполучення двох або більше повнозначних слів (*світова навутина* – соціальні мережі). На відміну від фразеологізмів, які формуються в мові впродовж тривалого часу, перифрастичний зворот нерідко виникає відразу, загалом як реакція на факти конкретної дійсності, як результат образно-метафоричного бачення явищ (наприклад: *український екстрим* – Буковель; *співаючий ректор* – Михайло Поплавський).

Учитель має наголосити на тому, що значення перифрастичного звороту реалізується лише в контексті (на відміну від більшості фразеологізмів). Встановленню значення звороту може безпосередньо сприяти так зване слово-ключ, або слово – основна назва предмета, явища, дії, синонімом до якої виступає перифраза. Наприклад: *Ранок був, як після градобою. Сапери-підрильники закладали під ворожі доти десятки кілограмів толу, і залізобетонні ведмеді з веселим ревом піднімалися з землі і майже цілі ставали на дуби, розчепіривши покручені лапи залізних кріплень* (О. Гончар). Зміст перифрази іноді залежить від дуже широкої контекстної ситуації або має омонімічний характер (пор.: *біле золото* – бавовник, хутро, енергія води, цукрова сировина, сніг).

Перифрастичні звороти – одне з джерел поповнення синонімічного багатства мови (наприклад, п'єса «Наталка Полтавка» – *праматір українського театру, народна першоп'єса, найулюбленіша п'єса українського народу* (О. Гончар).

У перифразі розкривається світосприймання не тільки автора, а й читача, їх оцінка об'єктивної дійсності. У ній виявляється прагнення мовців до максимально образного, емоційного, барвистого викладу думки.

Потрібно звернути увагу учнів і на те, що не кожне описове словосполучення (навіть метафоричного характеру) є завжди вдалим (наприклад, *нафтові королі* – буровики; *сіра наволочка* – хмара тощо). Варто акцентувати увагу

гуртківців і на тому, що перифрастичний зворот характерний для всіх функціональних стилів, але найповніше він виявляє свої образно-експресивні можливості в мові художньої літератури та публіцистики. Як приклад використання перифрази в тканині художнього твору вчитель може навести початок першого розділу роману Івана Багряного «Тигролови», у якому автор порівнює потяг зі страшним драконом:

Шістдесят коробок-вагонів – шістдесят суглобів у дракона. Спереду вогненноока голова – велетенський двоокий циклоп – надпотужний паротяг «Й.С.» (Йосиф Сталін). Ззаду – такий же надпотужний паротяг «Ф.Д.» (Фелікс Дзержинський). На тендері прожектор – довгий вогнений хвіст. Біля кожного вагона – щетина багнетів. Наїжився ними дракон, мов їжак... Ні, мов дракон! І гнався зі скреготом.

Шістдесят суглобів у дракона – то шістдесят рудих домовин, і в кожній з них повно проглинених жертв, повно живих мертвяків. Крізь заграбовані діри дивилися тоскно грона мерехтливих очей, – дивилися крізь темряву десь на утрачений світ, десь туди, де лишилась країна, осяяна сонцем, де лишилась Вітчизна, озвучена сміхом дитинства і юності рано одятої, де лишилася мати... родина... дружина... Мерехтіли грона очей і летіли десь у темряву чорну, у прірву. Ними натоптане черево вщерть у дракона. І тягне їх циклопічний «Й. С.», і підпихає їх демон «Ф. Д.».

В цілому ж – то є етап, то є «ешелон смерті», – етапний ешелон ОГПУ – НКВД.

На гуртку учні виступають з короткими повідомленнями про перифрастичні звороти, зокрема можуть підготувати доповідь-презентацію або блог про використання цих зворотів у публіцистиці.

Для повідомлення можна запропонувати такий матеріал:

Перифраза застосовується у мові художньої літератури, у науковому, публіцистичному, розмовному та інших стилях. Дуже часто, використовується цей образний засіб у публіцистиці. У книжці О. Гончара «Письменницькі роздуми» із 64 заголовків статей 22 – перифрастичні звороти. Наводимо лише деякі з них: *Безсмертний полтавець* – І. Котляревський, *Перший симфоніст української прози* – Панас Мирний, *Учитель з Ічні* – С. Васильченко, *Голос ніжності і правди* – В. Сосюра.

Відкриває книжку стаття «Безсмертний полтавець». Уже буквально перший абзац цієї статті – наглядна ілюстрація до того, наскільки часто, стилістично ефективно, образно переконливо письменник використовує перифразу:

«Іван Петрович Котляревський належить до тих довгожителів планети, які разом із витворами свого духу впевнено переступають грані сторіч, далеко йдуть за межі їм відміряного часу. Два століття живе на світі безсмертний автор «Енеїди» й «Наталки Полтавки», поет, веселий мудрець, що в ньому мовби уособився оптимізм народу, його дужий, невідкладний смутковий дух, патріотичне почуття, обдарованість, моральна чистота».

У цій самій статті знаходимо такі образні вислови, що характеризують І. Котляревського: *славний полтавець; перший український класик; веселий автор «Енеїди»; веселий і життєстійкий геній*. Образно, емоційно, урочисто звучать перифрази до поеми «Енеїда» – *весняна повінь народної мови, побуток з бурхливим летом уяви, начало фольклорне й книжне, поєднання реалізму з фантастикою, мистецький експеримент Котляревського*. Легендарну Марусю Чурай О. Гончар називає *українською Сафо*, мандрівних бурсаків – *неспокійними інтелектуалами своєї доби*. Роблячи екскурс в історію українського народу, підкреслюючи нелюдське становище кріпаків, письменник для їх зображення використовує такий перифрастичний зворот, як *раби, прикуті до поміщицької землі*.

Цими прикладами, звичайно, не вичерпуються всі перифрази статті «Безсмертний полтавець». Однак вони – яскраве свідчення того, що перифраза є одним з виразних художньо-зображувальних засобів, якими широко послуговується українська публіцистика.

Відомості про перифразу на гуртку можна закріпити відповідними вправами, як-от:

1. З'ясуйте, кого з видатних історичних осіб, діячів літератури й культури стосуються наведені перифрази.

Залізний Кулак, Сталевий Молот, Кіт, залізна леді, королева попмузики, «Золота рибка», любителька капелюшків, Чорний лебідь, Український Рембрандт, Дочка Прометея, буковинський Шуберт, Орфей української журналістики, некоронований король України, вічний революціонер.

Довідка: Мадонна, Маргарет Тетчер, Володимир Кличко, Тарас Шевченко, Віталій Кличко, Михайло Грушевський, Катерина Осадча, Катерина Кухар, Володимир Івасюк, Яна Клочкова, Георгій Гонгадзе, Левко Лук'яненко, Леся Українка, Олександр Усик.

2. Замініть назви територіальних одиниць (країн, міст) відповідними перифразами.

Україна, Китай, Англія, Ізраїль, Єгипет, Грузія, Нідерланди, Фінляндія, Аргентина, Київ, Чер-

нівці, Львів, Одеса, Миколаїв, Крим, Париж, Рим, Нью-Йорк, Чикаго, Відень, Прага, Афіни.

Довідка: Країна трьох морів, Серце Європи, Столиця моди, Маленький Париж, Південна Пальміра, Країна тюльпанів, Країна пірамід, Піднебесна імперія, Туманний альбіон, Вічне місто, Золотоверхий, Сонячний півострів, Столиця вальсу, Столиця демократії, Місто кави, Місто кораблів і наречених, Земля срібла, Велике яблуко, Країна цариці Тамари і Святої Ніно, Місто вітрів, Країна тисячі озер, Містична столиця Європи.

3. У поетичних рядках знайдіть перифрази, з'ясуйте їх значення і стилістичну функцію.

1. *І жах, і кров, і смерть, і відчай, / І клекіт хижої орди, / Маленький сірий чоловічок / Накоїв чорної біди. / Це звір огидної породи, / Лох-Несс холодної Неви* (Л. Костенко). 2. *На Аскольдовій могилі / Український цвіт! – / По кривавій по дорозі / Нам іти у світ* (П. Тичина). 3. *Буковино, земле моя, моя Буковино – / Вірна дочка, краща квітка в вінку України* (Н. Лялька). 4. *Я знаю Вас, нащадки запорожців, / Я вірю вам і низько б'ю чолом* (Олександр Олесь). 5. *Куди ж поділа, степова Елладо, / Варязьку сталь і візантійську мідь?* (Є. Маланюк). 6. *Я той, що греблі рвав. / Я не сидів у скелі, / Коли дуби валились вікові* (Леся Українка). 7. *І радісним буремним громом / Спадають з неба блискавиці, / Тарасові провісні птиці – / Слова шугають над Дніпром* (В. Стус). 8. *Айстри задумані, квіти останні, / осені пізньої сльози багрянні...* (В. Сосюра). 9. *Сади будинків – цегляний едем, / де лагідно мовчать скульптурні звірі, / де ранні позивні тремтять в ефірі, – / ми їх на мову птаства покладем* (Ю. Андрухович). 10. *Кобзарю, / знаєш, / нелегка епоха / оцей двадцятий невгомний вік* (Л. Костенко).

4. Пригадайте, для яких відомих українських письменників використовують наведені перифрази.

Український Сократ, зачинатель нової української літератури, батько української прози, основоположник нової української літератури, автор першого україномовного історичного роману, основоположниця дитячої української прози, колосальне всеобіймаюче око України, корифей української прози, український Мойсей, великий Сонцепоклонник, гірська орлиця, майстер психологічної новели, «Чи не єдиний мужчина на всю соборну Україну», співець краси, український Гейне, автор першого українського фантастичного роману, сонячний кларнетист, Максим Золоте Серце, основоположник справжньої української прози, український соловейко, «Університет на дому», король українського тиражу, український Рембо,

класик світового кінематографа, солов'їне серце України, патріарх української літератури, один з найвидатніших новелістів української літератури, «Різьбяр власного духу», вічний еретик, «Цариця поезії в Україні», письменник-емігрант, імператор залізних строф.

Довідка. Іван Котляревський, Леся Українка, Тарас Шевченко, Марко Вовчок, Панас Мирний, Павло Тичина, Григорій Сковорода, Володимир Винниченко, Ліна Костенко, Іван Франко, Володимир Сосюра, Ольга Кобилянська, Олесь Гончар, Іван Драч, Пантелеймон Куліш, Богдан-Ігор Антонич, Василь Стус, Василь Стефаник, Григорій Квітка-Основ'яненко, Микола Вороний, Олександр Олесь, Микола Хвильовий, Валер'ян Підмогильний, Остап Вишня, Михайло Коцюбинський, Максим Рильський, Олександр Довженко, Андрій Малишко, Іван Багряний, Іван Нечуй-Левицький, Євген Маланюк, Григорій Тютюнник,

5. Визначте, з якою метою в текстах використовуються перифрази. Чи зміниться тональність речення, якщо замінити перифрастичний вислів на слово в прямому значенні?

1. *Історія з «привидом Києва» надзвичайно проста, хоча можна назвати її й інформаційною спецоперацією.* 2. *Синьоока Волинь – край озер і річок, які вважають одними з найчистіших у Європі, край дрімучих лісів, неполоханих звірів і птахів.* 3. *Прикарпаття гуцули називають «Серцем Карпат».* 4. *Однак «батько» Apple не відмовляється повністю від свого дітища, він надалі очолюватиме раду директорів компанії, контролюючи її подальші дії.* 5. *Українські «вуха, лапи, ніс» – найкращі.* 6. *Розповіддю про долю українських Ромео і Джульєтти розпочинаємо публікацію творів учасників всеукраїнського учнівського конкурсу.* 7. *Місто гріхів. На світло неонових вогнів Лас-Вегас щороку приймає понад 37 млн туристів...* 8. *Окрилений першими мистецькими успіхами, Микола Глуценко перебирається до Мекки мистецтва – Парижа.* 9. *Незабаром його фірму купила інша китайська компанія. Відтоді представники бізнесу Піднебесної часто зустрічаються із західними босами на конференціях по всьому світу.* 10. *Хтось анонсував своє «свято життя» місяцями, а хтось потай брав шлюб подалі від людських очей.*

6. З'ясуйте якими перифразами називають людей різних професій та сфер діяльності.

Лікарі, волонтери, пожежники, письменники, черниці, вчителі, хокеїсти, охоронці, боксери, художники, перукарі, геологи, прикордонники.

Довідка: гіпнократи, Христові невісти, вогнеборці, чародії слова, люди в зелених кашкетах,

хлопці в камуфляжі, сівачі «розумного й вічного», люди доброї волі, майстри ключки й шайби, розвідники підземних надр, майстри шкіряної рукавички, майстри пензля, майстри помазка, бритви і ножиць.

7. Замініть перифрастичні звороти словами та словосполученнями з довідки.

Солодка хвороба, Небесна сотня, чума ХХІ століття, Чорна п'ятниця, мова Шиллера та Гете, зелена вулиця, красне письменство, дзеркало душі, божі віконця, основа життя, зелений змії, соснова сльоза.

Довідка: загиблі учасники Революції Гідності, цукровий діабет, онкологія, безперешкодний шлях, вода, всесвітній день розпродажів, література, бурштин, німецька мова, очі, зірки, телевізор, алкоголь.

Висновки. Отже, відомості про перифразу, опрацьовані на заняттях з позакласної роботи, допоможуть глибше усвідомити учням виражальні можливості слова, повніше засвоїти лексичне і фразеологічне багатство української мови та ґрунтовніше підготуватися до підсумкової атестації у випускних класах закладів загальної середньої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зайцева В. В. Перифрастичні одиниці та метонімічні перенесення в газетному тексті. Дослідження з лексикології і граматики української мови : зб. наук. праць / за ред. проф. Д. Х. Баранника. 2010. Вип. 9. С. 78–88.
2. Кобилянський І. Ю. Перифраза як засіб емоційно-образного висловлення думки. *Українська мова і література в школі*. 1986. № 1. С. 51–55.
3. Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Короткий словник перифраз / за ред. Пилинського М. М. Київ, 1985. 152 с.
4. Регушевський Є. С. Перифрази в українській мові. *Українська мова і література в школі*. 1984. № 4. С. 41–42.
5. Словник медійних перифразів ХХІ століття / уклад. : Я. В. Козачок, В. М. Васильченко, І. А. Костюк [та ін.]. Київ : НАУ, 2014. 152 с.

REFERENCES

1. Zaytseva V. V. Peryfrastychni odynytisi ta metonimichni perenesennya v hazetnomu teksti [Perihrasis units and metonymic transfers in newspaper text]. *Doslidzhennya z leksykolohiyi i hramatyky ukrayins'koyi movy* : zb. nauk. prats' / za red. prof. D. KH. Baranyka. 2010. Vyr. 9. S. 78–88. [in Ukrainian].
2. Kobylyans'kyu I. YU. Peryfrazya yak zasib emotsiyno-obraznoho vyslovlennya dumky [Perihrasis as a means of emotional and figurative expression of thought]. *Ukrayins'ka mova i literatura v shkoli*. 1986. № 1. S. 51–55. [in Ukrainian].
3. Kolomiyets' M. P., Rehushevs'kyi YE. S. Korotkyu slovnyk peryfraz [Short dictionary of periphrasis] / za red. Pylyns'koho M. M. Kyiv, 1985. 152 s. [in Ukrainian].
4. Rehushevs'kyi YE. S. Peryfrazy v ukrayins'kiy movi [Perihrases in the Ukrainian language]. *Ukrayins'ka mova i literatura v shkoli*. 1984. № 4. S. 41–42. [in Ukrainian].
5. Slovyk mediynykh peryfraziv XXI stolittya [Dictionary of media pariphrases of the 21st century] / uklad.: YA. V. Kozachok, V. M. Vasy'l'chenko, I. A. Kostyuk ta in. Kyiv : NAU, 2014. 152 s. [in Ukrainian].